

Historik – information om ändringar i vägledning 2013:2

Denna bilaga beskriver de sakliga ändringar som gjorts i vägledningens olika versioner. Versionerna presenteras i fallande kronologisk ordning, det vill säga den senaste ändringen redovisas först.

Version	Beslutsdatum	Kapitel, avsnitt eller bilagor som ändrats
18	2025-12-15	3.12.3, 3.12.6, 4.4, 6.1, 6.3, 8.2.3, 8.3, 8.5.1, 8.5.3, 9.3, 9.6, 11.4, 11.6.3, 12.3.2, 15.1, 17.10.2, 17.14, 20.1.1, 20.3
17	2025-08-29	5 och 7.4
16	2025-06-02	4.10.6, 5.2 (Del 3), 5.12, 7.3, 7.4, 17.6.1
15	2024-01-26	1.4.4, 2.8, 2.15, 3.5, 3.12.4, 3.12.6, 4.6.1, 4.9, 4.10.6, 5.4.3, 5.6.2, 5.6.3, 5.8, 7.4, 9.1–9.3, 9.6, 10.9, 11.8, 11.12, 19.1, 19.6, 19.9, 19.10.1
14	2023-09-07	1.4.4, 2.9, 2.15, 3.4, 3.5, 3.6, 3.7, 3.8, 3.11.2, 3.11.3, 3.12.2–3.12.4, 3.12.6, 4.4, 4.5, 4.6.1, 4.6.4, 4.9, 5.4, 5.5.4, 5.8, 5.8.2, 5.9, 5.10.3, 5.10.4, 5.12, 8.5.2, 9.1, 9.2, 11.3, 11.7, 14.10.1, 18.6, 19.1, 19.10.1, 20.1, 20.1.2, 20.3
13	2023-01-26	2.10, 3.6, 3.8, 3.9, 3.10, 3.12, 3.12.3, 3.12.5, 3.12.6., 3.13, 5.1.1, 5.1.2, 5.8, 8.4, 9.6, 19.10.
12	2022-03-18	5.8, 5.9.3, 5.9.4, 5.9.7, 8.5.1, 8.5.5, 10.11, 10.13, 12.3, 12.3.1, 12.3.2.
11	2021-09-07	2.1, 2.1.2, 2.1.5, 2.2, 2.4, 2.5.1–2.5.3, 2.7–2.10, 2.14.1, 3.6–3.7, 3.12.1, 3.13, 4.6.1–4.6.2, 4.6.4, 4.9, 5.1–5.3, 5.4.3, 5.5–5.5.3, 5.8, 5.9.2, 5.11, 7.4, 8.2.3, 8.4, 8.5.5, 9.1, 9.7.1–9.7.2, 9.9, 12.2, 15.1–15.2, 16.2, 17.3, 17.8.1, 17.14, 19.10, 19.10.3.
10	2020-08-27	5.10, 8.5.2, 20.1
9	2019-12-10	1.2, 2.2, 2.3, 2.5.3, 2.6.1, 2.7, 2.9, 2.15, 2.15.1, 3.1, 3.4, 3.5, 3.6, 3.8, 3.9, 3.10, 3.11.2, 3.12, 3.12.1, 3.12.2, 3.12.3, 3.12.4, och 3.12.5, 4–4.6.4.10, 5.2, 5.2.1, 5.3, 5.3.4, 5.4.1, 5.6, 5.6.3, 5.6.4, 5.6.5, 5.7.2, 5.8.1, 5.8.2, 5.8.5, 5.9, 5.11.1, 5.11.2, 5.11.5, 5.13, 6.1–6.4, 7.4, 8.2, 8.2.1, 8.4.1, 8.5, 9.1, 9.2, 9.4, 11.4, 11.8, 14.5, 16.2.
8	2019-06-26	Avsnittet förkortningar, 1.2, 2.2, 2.8, 2.8.2, 2.13.2, kapitel 3, 5.10, 5.11, 5.11.2, 5.11.3, 5.11.4, 8.4.1, 8.5, 8.5.2, 9.4, 10.5, 10.8, 10.12, 20.1, Avsnittet källförteckning.
7	2018-12-18	1.4–1.7, 2.1, 2.1.2, 2.1.5, 2.5.3, 2.8.1, 3.4, 3.6.2, 3.7.2, 3.7.3, 3.11.1, 3.11.2, 3.17, 4.5, 5.1.1, 5.2.1, 5.3.4, 5.4.2, 5.11–5.11.5, 5.12, 5.13, 8.2.3, 8.5.2, 8.7–8.7.2, 9.2, 10.9, 10.13, 11.8, 12.3.3, 13.2, kapitel 14, 16.2, 17.2–17.2.1, 17.3, 17.4, 17.5, 17.6, 17.6.1, 17.7, 17.8, 17.9–17.9.1, 17.10–17.10.1, 17.10.2, 17.10.3, 17.11, kap.18, 18.2, 18.2.1, 18.4, 18.6, 19.1, 19.2, 19.3, 19.4, 19.5, 19.10–19.10.1.
6	2018-05-24	1.6, 2.1, 2.1.3, 2.6, 2.6.1, 2.7, 2.8, 2.8.1, 2.11, 2.13.2, 4.5, 5.1, 5.2, 5.2.1, 5.3, 5.3.4, 5.4.2, 5.5, 5.5.1–5.5.3, 5.6, 5.6.1–5.6.4, 5.7, 5.7.1–5.7.2, 5.8, 5.8.1–5.8.5, 5.9, 5.10, 5.11, 5.11.1–5.11.5, 5.12, 5.13, 6.1–6.4, 6.6, 7, 7.2–7.4, 8, 8.1, 8.2.1–8.2.3, 8.4.1, 8.5, 8.5.2–8.5.3, 8.5.6, 8.6, 9, 9.2, 9.5–9.6, 9.8–9.9, 10.11–10.12, 11.2, 11.4, 11.6, 14.12, 16.2, 16.7, 17.7, 17.18, 18.4, 19.1, 19.3.2, 19.5, 19.8–19.10, 20.
5	2017-01-16	1.2, 1.3, 1.6, 1.8.2, 2.1.1, 2.1.2–2.1.5, 2.1.8–2.1.9, 2.2, 4.4.1–4.4.2, 4.10, 4.10.6, 5.2, 7.3.3, 7.3.5, 9.2.1–9.2.2, 9.8.1, 10.1, 13.2.6, kap. 16, 17.4, 17.5.1, 17.6–17.7, 19.5, 19.9.2.
4	2016-06-09	2.1, 2.3, 2.13, 4.7.3, 5.1, 5.5.4, 8.4.1–8.4.2, 8.8–8.8.2, 9.4–9.4.4, 15.2.3, 16.11–16.12.

Version	Beslutsdatum	Kapitel, avsnitt eller bilagor som ändrats
3	2016-01-28	Revidering har gjorts i kapitel 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 11 och 18. Större revidering har gjorts i kapitel 19. I flera avsnitt är revideringen rent språkliga, främst skrivregler hur man skriver punktlistor.
	2016-03-23	En mindre ändring i skrivningen i avsnitt 2.12. och 7.4.
2	2014-05-28	Kapitel 3 är omskrivet i sin helhet. Dessutom ändringar i avsnitt 7.4, 8.7.3, 8.7.4, 8.8, 10.3, 11.8–11.11, 13.1, 13.2.5, 16.7, 17.2.1, 17.3, 17.6, 17.7, 18.1, 18.2, 18.3.3, 18.9, 19.4, 19.4.1, 19.6.

Version 18

I **kapitel 3**, avsnitt 3.12.3 har en ändring gjorts gällande hänvisning till Försäkringskassans vägledning *Sjukpenning, rehabilitering och rehabiliteringsersättning*. Ändringen består i att vägledningens serienummer ändrats från 2015:1 till 2025:1.

I avsnitt 3.12.6 har metodstödet utökats med stöd för uppskattning av återstående studietid när det saknas uppgifter om hur lång tid som är kvar av studierna.

I **kapitel 4**, avsnitt 4.4, socialtjänstlagen (2001:453) har upphävts och i stället har socialtjänstlagen (2025:400) trätt i kraft. SFS-numret har därför ändrats.

I **kapitel 6**, avsnitt 6.1 och avsnitt 6.3, har en ändring gjorts så att texten stämmer överens med Försäkringskassans rättsliga ställningstagande (FKRS 2024:13) *Fastställa tidpunkten för försäkringsfallet för sjukersättning och aktivitetsersättning vid nedsatt arbetsförmåga* och Försäkringskassans rättsliga ställningstagande (FKRS 2024:14) *Fastställa tidpunkten för försäkringsfallet för aktivitetsersättning vid förlängd skolgång*.

I **kapitel 8**, avsnitt 8.2.3, har en hänvisning tagits bort om att man läsa mer om AFU i Försäkringskassans vägledning (2015:1) *Sjukpenning, rehabilitering och rehabiliteringsersättning*. Avsnitt 8.3 och 8.5.3, har ändringar gjorts gällande hänvisningar till Försäkringskassans vägledning *Sjukpenning, rehabilitering och rehabiliteringsersättning*. Ändringarna består i att vägledningens serienummer ändrats från 2015:1 till 2025:1. I avsnitt 8.5.1 har texter om försäkringsskydd tagits bort med anledning av ändring i sak. En hänvisning till avsnittet om försäkringsskydd i 12.3 har lagts till.

I **kapitel 9**, avsnitt 9.3, har ytterligare en punkt lagts till i listan över vilka beslut som en försäkringsutredare eller försäkringshandläggare får fatta. I avsnitt 9.6 har metodstöd om beslut om SGI tagits bort eftersom det är inaktuellt.

I **kapitel 11**, avsnitt 11.4 och 11.6.3, socialtjänstlagen (2001:453) har upphävts och i stället har socialtjänstlagen (2025:400) trätt i kraft. I avsnitten har hänvisningar till bestämmelser i den äldre lagen ersatts med hänvisningar till motsvarande bestämmelser i den nya lagen.

I **kapitel 12**, avsnitt 12.3.2 har texten justeras i två avseenden. Dels förtydligas att såväl person- som sakskada omfattas av förordningen (1980:631) om ersättning av allmänna medel för skada orsakad av deltagare i ett arbetsmarknadspolitiskt program eller arbetslivsinriktad rehabilitering m.m., dels att förordningen (1980:631) har ändrats och numera även omfattar personer som deltar i aktiviteter som förbereder för arbetslivsinriktad rehabilitering. Vi har också korrigerat vilken avdelning som beslutar om skador.

I **kapitel 15**, avsnitt 15.1, har en redigering gjorts gällande personer som får tre fjärdedels aktivitetsersättning. Det handlar om Arbetsförmedlingens ansvar och förutsättningarna för anvisning till skyddat arbete hos Samhall.

I **kapitel 17**, avsnitt 17.10.2 och 17.14, har ändringar gjorts gällande hänvisningar till Försäkringskassans vägledning *Sjukpenning, rehabilitering och rehabiliteringsersättning*. Ändringarna består i att vägledningens serienummer ändrats från 2015:1 till 2025:1.

I **kapitel 20**, avsnitt 20.1.1 och 20.3, har ändringar gjorts gällande hänvisningar till Försäkringskassans vägledning *Sjukpenning, rehabilitering och rehabiliteringsersättning*. Ändringarna består i att vägledningens serienummer ändrats från 2015:1 till 2025:1.

I **källförteckningen** har en ändring gjorts gällande Försäkringskassans vägledning *Sjukpenning, rehabilitering och rehabiliteringsersättning*. Ändringen består i att vägledningens serienummer ändrats från 2015:1 till 2025:1.

Version 17

Metodstöden i kapitel 5 och 7 har omarbetats i syfte att bättre stödja dels att handläggningen sker utifrån ärendets beskaffenhet, dels att försäkringsutredaren använder sitt handlingsutrymme när sådant utrymme finns. Texterna har även omarbetats för att öka läsbarheten, upprepningar har till exempel tagits bort. Metodstöden har renodlats så att information som även finns i handlägningsprocessen har tagits bort om det inte bedömts nödvändigt att ha kvar på båda ställena. Några metodstöd har tagits bort eller flyttats. Ändringarna är omfattande och gråmarkering har därför inte gjorts.

Version 16

I **kapitel 4**, avsnitt 4.10.6, har tillämpningen ändrats och anpassats till vad som framkommer av HFD 2024 ref. 66.

I **kapitel 5**, avsnitt 5.2 (Del 3) och 5.12, har justering gjorts och hänvisning skett till avsnitt 4.10.6.

I **kapitel 7**, avsnitt 7.3 har ett stycke tagits bort och i avsnitt 7.4 har justeringar gjorts med anledning av att reglerna om hemlandstid har upphävts. Vidare har mindre redaktionella ändringar gjorts under 7.4.

I **kapitel 17**, avsnitt 17.6.1, har justering gjorts och hänvisning skett till avsnitt 4.10.6.

Version 15

Genomgående i vägledningen har begreppet *utredningsskyldighet* ändrats till *utredningsansvar*. Även begreppet *informera om tänkt beslut* har ändrats till *informera om planerat beslut*

I **kapitel 1**, avsnitt 1.4.4, har det förtydligats att barn ska inte, som huvudregel, tolka åt sina föräldrar.

I **kapitel 2**, avsnitt 2.8, har det förtydligats att om yrkandet inte klart framgår av ansökan ska den försäkrade åtgärda bristen skriftligt. Det har också lagts till att den försäkrade kan ansöka om aktivitetsersättning för kortare tid än ett år. I avsnitt 2.15 har det lagts till att den försäkrade måste ha pågående ersättning för att ersättningen ska kunna förlängas.

I **kapitel 3**, avsnitt 3.5, beskrivs numera HFD 2013 ref. 38 i en rättsfallsruta, texten om Justitiekanslerns beslut dnr 5393-12-40 har arbetats om språkligt. I avsnitt 3.12.4 har det lagts till att kontakt kan tas med skolans huvudman. I avsnitt 3.12.6 har ett avsnitt

om vad som gäller när skolan inte kan lämna uppgifter tagits bort, innehållande bland annat en särskild beräkningsmodell baserad på garanterad undervisningstid. Texten har kompletterats med nytt stöd.

I kapitel 4, avsnitt 4.6.1, har det förtydligats att betald restid får betydelse vid bedömningen av arbetsförmågan. Det har även förtydligats i avsnitt 4.9 att om samtliga förutsättningar för aktivitetsersättning är uppfyllda finns det inget krav på att den försäkrade måste yrka på ersättning minst ett år. I avsnitt 4.10.6 har det förtydligats vilka förutsättningarna är för en oregelbunden arbetstidsförläggning vid partiell aktivitetsersättning samt det rättsliga stödet för detta.

I kapitel 5 har avsnittet 5.4.3 reviderats. Det har tydliggjorts vilka uppgifter som bör finnas med i läkarutlåtandet och hur Försäkringskassan ska förhålla sig till underlag som kommer in på annat sätt än via den standardiserade e-tjänsten. Avsnitten 5.6.2 och 5.6.3 har justerats med anledning av att gruppkonsultation med FMR inte finns kvar. I avsnitt 5.6.2 har det lagts till att man dokumenterar DFA-analysen i wimimall 15577. Texten i avsnitt 5.8 har justerats så att begreppen som används stämmer bättre överens med hur blankett 5231 är uppbyggd. Text om utredning av bisysslor m.m. har förtydligats.

I kapitel 7, har avsnitt 7.4 reviderats. Namnet på ÄHS tjänsten *registrera laglig vistelse* har ändrats till *laglig vistelse och ersättning från Migrationsverket*. Även hänvisningen till användarhandledningen har ändrats.

I kapitel 9, avsnitt 9.1–9.3 har det tydliggjorts i vilka situationer respektive yrkesroll ska fatta beslut enligt 113 kap. 3 § SFB. I avsnitt 9.6 har det förtydligats vad beslutsfattaren ska kontrollera i samband med att beslut fattas och verkställs. Metodstödet har även kompletterats med ett avsnitt om SGI i samband med beslut om aktivitetsersättning. Hänvisningar till generaldirektörens arbetsordning har ersatts med hänvisningar till FV:s ansvars- och delegationsordning.

I kapitel 10, avsnitt 10.9, har text som beskrev vad som gällde före 2007 samt text om strukturell samverkan med arbetsgivare tagits bort då texterna inte längre var aktuella.

I kapitel 11, har text om skriften Samordna rehabiliteringen tagits bort eftersom skriften inte längre finns på Fia. I avsnitt 11.8 har det mesta av det tidigare metodstödet tagits bort eftersom nya arbetssätt har tagits fram. Det har klargjorts att aktivitetsstöd inte får lämnas vid hel aktivitetsersättning. I avsnitt 11.12 har hänvisning till en vägledning som inte längre finns tagits bort och texten har omformuleras.

I kapitel 19, avsnitt 19.1, har det gjorts ett tillägg avseende omprövning av ersättningen. I avsnitt 19.6 har det förtydligats när den försäkrade kan *avstå utbetalning* och *avsäga sig* sin ersättning. I avsnitt 19.9 har en laghänvisning lagts till. I avsnitt 19.10.1 har det förtydligats hur skyldigheten att kommunicera och informera om det planerade beslutet ser ut i samband med indragning/minskningar.

Version 14

Genomgående har exempel uppdaterats med aktuella årtal.

I kapitel 1, avsnitt 1.4.4, har rubriken ändrats för att tydligare spegla innehållet i avsnittet. Text har lagts till om att Konventionen om barnets rättigheter blev svensk lag den 1 januari 2020.

I kapitel 2, avsnitt 2.9, har texterna om väsentlig försening och hantering av begäran om att ärendet ska avgöras efter sex månader justerats enligt en rutin som tagits fram. I avsnitt 2.15 har hänvisning till domsnytt 2011:42 tagits bort och HFD 2011 ref. 27 beskrivs i en rättsfallsruta.

Kapitel 3 har avsnitt 3.4, 3.6, 3.11.2, 3.11.3, 3.12.2-3.12.4 och 3.12.6 uppdaterats med nya benämningar i skollagen som gäller från den 2 juli 2023. I avsnitt 3.4 har text lagts till om att benämningar på vissa skol- och utbildningsformer ändrades den 2 juli 2023. I avsnitt 3.5 har hänvisning till beslut från Justitiekanslern (dnr 5393-12-40) lagts till. I avsnitt 3.6 har hänvisning till domsnytt 2013:038 tagits bort. I avsnitt 3.7 har hänvisning till domsnytt 2021:004 tagits bort och HFD 2021 ref. 17 beskrivs i en rättsfallsruta. I avsnitt 3.8 har Försäkringskassans rättsliga ställningstagande (FKRS 2023:06) *Innebörden av begreppet skolgång inom aktivitetsersättning vid förlängd skolgång* skrivits in.

I kapitel 4, avsnitt 4.4 har hänvisning till domsnytt 2019:027 tagits bort. Hänvisning till HFD 2019 ref. 48 har lagts till. Det har lagts till en mening från domsnytt om att en person som deltar i daglig verksamhet inte alltid har rätt till aktivitetsersättning. I avsnitt 4.5 har domsnytt 2018:015 och 2019:027 tagits bort. Hänvisning till HFD 2018 ref. 51 I och II samt HFD 2019 ref 48 har lagts till. HFD 2019 ref. 48 beskrivs i en rättsfallsruta. I avsnitt 4.6.1 har rubriken ändrats till Jourtid med mera. Domsnytt 2015:033 har tagits bort. Rättsfallen RÅ 2010 not 95 och HFD 2021 ref. 50 har lagts till och beskrivs i en rättsfallsruta. Texten har arbetats om för att bättre spegla avgörandena. I avsnitt 4.6.4 har hänvisning lagts in till avsnitt 4.10.1- 4.10.3. I avsnitt 4.9 har hänvisning till domsnytt 2013:001 tagits bort.

I kapitel 5, avsnitt 5.4 har hänvisning till domsnytt 2019:014 tagits bort. Rättsfallet HFD 2022 ref. 47 har lagts till. I avsnitt 5.5.4 har hänvisning till domsnytt 2012:098 och KRNG mål nr 2485-11 tagits bort. I avsnitt 5.8, har text lagts till om dokumentation i samband med att information ges om förväntad handläggningstid och väsentlig försening. I avsnitt 5.8.2 har text lagts till om att vid behov vägleda till kommunen för försörjningsstöd. Avsnitt 5.9 *Metodstöd - fråga om erfarenheter av våld* är nytt, metodstödet låg tidigare särskilt från vägledningen. Efterföljande avsnitt har fått nya avsnittsnummer. I avsnitt 5.10.3 har hänvisning till domsnytt 2018:015 och 2019:027 tagits bort. Hänvisning till HFD 2018 ref. 51 I och II samt HFD 2019 ref. 48 har lagts till. I avsnitt 5.10.4 har hänvisning till domsnytt 2019:027 tagits bort. I avsnitt 5.12 har text lagts till om att informera om väsentlig försening. I avsnitt 5.12 har text lagts till om att vid behov vägleda till kommunen för försörjningsstöd.

I kapitel 8, avsnitt 8.5.2 har text lagts till om att vid behov vägleda till kommunen för försörjningsstöd.

Kapitel 9, avsnitt 9.1 och 9.2 har uppdaterats med de begrepp som används i Generaldirektörens arbetsordning.

I kapitel 11, avsnitt 11.3 har text lagts om finansiell samordning som tidigare låg i avsnitt 11.4 och 11.6. Inledningen till avsnitt 11.7 om förstärkt samarbete har förtydligats.

I kapitel 14, avsnitt 14.10.1, har beloppet gällande ersättning för resa med egen bil korrigerats utifrån ändringen i Förordning (1991:1321) om rehabiliteringsersättning 7 § tredje stycket från och med 1 januari 2023.

I kapitel 18, avsnitt 18.6 har metodstödet förtydligats.

I kapitel 19, avsnitt 19.1 har det lagts till text om att när utredningen gäller rätten till aktivitetsersättning som redan har betalats ut och det blir fråga om återkrav ska beviskravet hög grad av sannolikhet användas. I Avsnitt 19.10.1 har text lagts till om att vid behov vägleda till kommunen för försörjningsstöd.

I kapitel 20, avsnitt 20.1, har text lagts till om att vid behov vägleda till kommunen för försörjningsstöd. I avsnitt 20.1.2 har text om omställningsmöte förtydligats. I avsnitt 20.3

har en skrivning förtydligats med att sjukpenning kan beviljas från och med den första dagen efter det att aktivitetsersättningen har upphört.

Version 13

I kapitel 2, avsnitt 2.10, har förtydligande gjorts om vad som gäller när den försäkrade vill göra ändring utöver ramen för den tidigare angivna ansökningsperioden.

I kapitel 3, avsnitt 3.6 har text om beviskrav lagts till. Förtydliganden har gjorts kring sambandsbedömningen och utredningsskyldighet. I avsnitt 3.8 har texten om förberedande studier förtydligats. Avsnitt 3.9 har skrivits om för att ge ett tydligare stöd och hänvisning har lagts till avsnitt 3.12.3 för situationen med flera byten. I avsnitt 3.10 har text lagts till om vilka underlag från skolan som kan vara aktuella.

I avsnitt 3.12, under rubrik *Kontakt med den försäkrade under utredningen*, har text lagts till för att ge stöd när det gäller sända hem och läsa upp dokumentation. Text har lagts till om att nå den försäkrade samt om att fråga om våldsutsatthet. I avsnitt 3.12.3 har aktivitetsbegränsning lagts till när funktionsnedsättning nämns. Hänvisning till *Metodstöd för DFA-analys* har lagts till. Text om FMR och DFA-analys har lagts till samt ett stöd för vilka frågor som kan vara aktuella att ställa till FMR. Text om underlag från skolan, om uppgifter från den försäkrade och helhetsbedömning har lagts till. Text har också lagts till om flera byten av utbildning. I avsnitt 3.12.5 har text lagts till om att utreda om den försäkrade kan tillgodoräkna sig tidigare betyg. I avsnitt 3.12.6 har text om yrkande tagits bort och hänvisning har lagts till avsnitt om yrkande. Text om att informera om tänkt beslut samt hänvisning till vägledning 2004:7 *Förvaltningsrätt i praktiken* har lagts till. Text om uppgifter från skolan om vilka studier som planeras har lagts till. I avsnitt 3.13 har text om att information ges vid utredningssamtalet tagits bort då informationen ges vid annat tillfälle.

I kapitel 5, avsnitt 5.1.1, har ett exempel om förlängd skolgång förtydligats. I avsnitt 5.1.2 har det lagts till text om att när utredningen gäller rätten till aktivitetsersättning som redan har betalats ut och det blir fråga om återkrav ska beviskravet hög grad av sannolikhet användas. Text har lagts till om uppgifter från skolpersonal såsom rektor. Text har tagits bort om att underlag från skolan väger tungt. Det medicinska underlaget är grundläggande och kan tillsammans med uppgifter från den försäkrade ofta vara tillräckligt. Utifrån ärendets beskaffenhet kan uppgifter från skolan behövas.

I avsnitt 5.8 har text lagts till om hur vi kan försöka nå den försäkrade. Under rubrik *Information som har lämnats* har text lagts till för att ge stöd när det gäller sända hem och läsa upp dokumentation.

I kapitel 8, avsnitt 8.4, har *Metodstöd – upprätta betalningsmottagare* uppdaterats utifrån hur blanketterna ser ut idag. I avsnitt 8.7 har text om att ansökan om provotid ska lämnas in innan studierna påbörjas tagits bort då detta är felaktigt.

I kapitel 9, avsnitt 9.6, har text lagts till om information vid tänkt beslut. Text har lagts till om att beslutsbrevet i förekommande fall ska innehålla tidpunkt för försäkringsfall. Text har också lagts till om att det kan vara aktuellt att se till att beslutet skickas till den som företräder den försäkrade

I kapitel 19, i avsnitt 19.10 har förtydligande gjorts att beslutsfattaren ska göra ställningstagande till fortsatt rätt till aktivitetsersättning.

Version 12

I kapitel 5 har förtydligande gjorts i avsnitt 5.8 *Metodstöd-utreda* med den försäkrade om att uppgifter om den försäkrade kan behövas för att ge hen ett bra stöd i övergången till Arbetsförmedlingen. I avsnitt 5.9.3 har förtydligande gjorts om att det kan vara

relevant att hämta in uppgifter från Arbetsförmedlingen om den försäkrade har haft kontakt med dem i samband med en insats som finansierats av ett samordningsförbund. Avsnitt 5.9.4 har tagits bort och ersatts av nytt metodstöd om att utreda med kommunen, text som tidigare låg i avsnitt 5.9.7. I avsnittet har också förtydligande gjorts om att det kan vara relevant att hämta in uppgifter från kommunen om den försäkrade har haft kontakt med dem i samband med en insats som finansierats av ett samordningsförbund.

I kapitel 8, avsnitt 8.5.5 har metodstödet för omställningsmöte helt omarbetats utifrån utvecklat arbetssätt. I avsnitt 8.5.1 Metodstöd – Min plan har ändringar gjorts i strukturen på avsnittet och information har lagts till om försäkringsskydd vid arbetsförberedande insatser. Det har även förtydligats att *Min plan* ska upprättas vid arbetsförberedande insats och att en arbetsförberedande insats kan vara att betrakta som en aktivitet.

I kapitel 10, avsnitt 10.11 har förtydligande gjorts om att Min plan ska upprättas vid arbetsförberedande insats och att en arbetsförberedande insats kan vara att betrakta som en aktivitet. I avsnitt 10.13 har information om försäkringsskydd och om särskild ersättning för kostnader i samband med aktiviteter lagts till under situationen som rör behov av förberedande insatser.

I kapitel 12, avsnitt 12.3 har information om dokumentation lagts till vid arbetsförberedande insatser och arbetsnära aktiviteter. I 12.3.1 har text lagts till om försäkringsskydd vid arbetsförberedande insatser. I 12.3.2 har text lagts till om att det inte finns något sakskareskydd för arbetsgivaren i samband med arbetsförberedande insatser.

Version 11

I kapitel 2 har ändringar gjorts i avsnitten 2.1, 2.2, 2.4 och 2.5 bl.a. för att förtydliga att Försäkringskassans utredningsansvar, om vi väljer att pröva en ansökan i sak, sträcker sig lika långt i ärenden som saknar *läkarutlåtande om hälsotillstånd* som de med läkarutlåtande, när ärendet prövas i sak. Avsnitten har även förtydligats vad gäller i vilka situationer Försäkringskassan ska avvisa en ansökan om ersättning och i vilka situationer ansökningarna ändå ska prövas i sak. I avsnitt 2.1 har det även förtydligats vad som gäller ifall det kommer in ett läkarutlåtande men ingen ansökan. Nytt metodstöd i 2.9 om när handläggningen blir väsentligt försenad. Avsnitt 2.10 har förtydligats med vad som gäller vid muntlig ändring av ett yrkande. Avsnitt 2.14.1 har även förtydligats med en lagruta, vilka förmåner som kan bytas ut mot aktivitetsersättning samt att det inte krävs att det finns någon utbetalning av förmånen.

I kapitel 3 har ändringar gjorts i avsnitt 3.6 för att klargöra vilket samband som krävs mellan funktionsnedsättningen och den förlängda skolgången. Avsnitt 3.7 har arbetats om med anledning av en dom från Högsta förvaltningsdomstolen, HFD 2021 ref. 17, se även domsnytt 2021:004. I avsnitt 3.12.1 har förtydligande gjorts om att både aktuella och tidigare medicinska underlag kan vara relevanta för att bedöma om den försäkrade har eller har haft en funktionsnedsättning som påverkat studieförmågan.

I avsnitt 3.13 har ändringar gjorts utifrån nytt arbetssätt att uppföljning om skolgången pågår i första hand ska göras med skolan.

I kapitel 4 har förtydliganden gjorts kring bedömningen av varaktighetskriteriet, att det är fråga om en prognosbedömning. Under 4.6.1 har ett nytt avsnitt om jour- och beredskapstid lagts till. I avsnitt 4.6.2 har ett stycke om ersättning för uppdrag som familjehemsförälder lagts till. I avsnitt 4.6.4 har text om samhällstjänst lagts till.

I kapitel 5 har ett nytt avsnitt lagts till, 5.1, som gäller Försäkringskassans utredningsskyldighet, beviskrav och bevisvärdering. Modellen i avsnitt 5.2 är omarbetad så att den betonar helhetsbedömning och begreppet bedömningskedja har arbetats bort. Till skillnad från tidigare, då fokus i modellen låg på varaktighetskriteriet, ger den

nu stöd för alla delar som har att göra med utredning och bedömning av arbetsförmågans nedsättning.

Avsnitt 5.5 har fått fördjupade skrivningar om DFA-analysen. Framförallt har skrivningar om funktionsnedsättning och aktivitetsbegränsningar lagts till. Exempel ges på hur dessa kan uttryckas i medicinska underlag. I avsnitt 5.5.2 har skrivningar förtydligats vad gäller analys av övriga uppgifter i de medicinska underlagen. Avsnitt 5.5.3 har tagits fram för att ge stöd för hur man gör en sammantagen bedömning av informationen i medicinska underlag. Text om SASSAM har kortats ned och flyttats från avsnitt 5.8 till avsnitt 5.3 Metodstöd – hämta intern information, ett led i att utreda effektivt. I avsnitt 5.8, under rubrik "Stöd när du utreder med den försäkrade" har text lagts till om att försäkringsutredaren själv behöver bedöma vilka frågor som behöver ställas under utredningssamtalet och att man efter samtalet kan komma fram till att fler frågor kan behöva ställas. Under rubrik "Område 2 Bakgrund" har texter förtydligats om att den försäkrade kan beskriva både begränsningar och resurser under samtalet. Under rubrik "Område 3 Behov av rehabilitering" har text tagits bort om att området bara är aktuellt när du bedömer att ersättning kan beviljas. Under rubrik "Information som har lämnats" har text om bedömning av rätten till ersättning tagits bort då någon bedömning av rätten till ersättning inte görs under utredningssamtalet. Genomgående har i avsnitt 5.8 texter om att analysera och värdera information för att kunna bedöma om det finns tillräckliga uppgifter för att bedöma rätten till ersättning tagits bort.

Avsnitt 5.9.2 har förtydligats avseende hur uppgifter från andra aktörer kan komplettera annan utredning. I avsnitt 5.11 har rubrikerna i stycket ändrats till vad förslaget till beslut är och punkter har lagts till i den första punktlistan.

I kapitel 7 har en punkt om försäkringshistorik i avtalsland lagts till i avsnitt 7.4.

I kapitel 8 har det i avsnitt 8.2.3 förtydligats om aktivitetsförmågeutredning. I avsnitt 8.4 har det förtydligats att det i RFFS 1977:27 angivna beloppet är exklusive mervärdesskatt. Text om ersättning för särskilt läkarutlåtande och utredningar har tagits bort. Metodstödet har uppdaterats.

I kapitel 9, avsnitt 9.1 har andra punkten förtydligats. I avsnitt 9.7.1, har text om bostadstillägg och andra förmåner lagts till. Avsnitt 9.7.2 är nytt och handlar om att meddela handläggare inom andra förmåner. I avsnitt 9.9 har läs mer-hänvisningen uppdaterats med anledning av vägledning 2018:1.

I kapitel 12 har i avsnitt 12.2 tillägg gjorts om att arbetsförberedande insats som anvisats av Arbetsförmedlingen ska betraktas som arbetslivsinriktad rehabilitering.

I kapitel 15 har ändringar gjorts i avsnitt 15.1-15.2 med anledning av ändringar i 33 kap. 27 och 28 §§ SFB samt införandet av förordning (2020:1257) om särskilda insatser för personer med tre fjärdedels sjukersättning eller aktivitetsersättning.

I kapitel 16 har det i avsnitt 16.2 förtydligats att den försäkrade måste ha fått aktivitetsersättning under minst tolv månader omedelbart innan prövotiden.

I kapitel 17 har det lagts till ett stycke i avsnitt 17.3 om när en försäkrad som har vilande ersättning går från studier till arbete eller vice versa. I avsnitt 17.8.1 har det förtydligats vad som gäller för månadsbeloppet när grunden för vilande ändras. Text om hur andra ersättningar påverkas samt om merkostnadsersättning har lagts till i avsnitt 17.14 och texten om handikappersättning har omformulerats.

I kapitel 19 har delar av avsnitt 19.10 omformulerats för att bättre stämma överens med Riktlinje 2009:9, främst för att förtydliga när man ska lämna impuls till kontrollutredning och vilken yrkesroll som utreder externa anmälningar. Det har gjorts tillägg i avsnitt

19.10.3 om i vilken omfattning en försäkrads förmåga att skaffa sig inkomst genom arbete ska vara nedsatt för att ha rätt till livränta.

Version 10

I kapitel 5 har ändringar gjorts i metodstöd 5.10 för att det ska stämma överens med de ändringar som gjorts i blankett 5231 Utredning med den försäkrade. Även hänvisning till stöd för att ställa frågor om våldsutsatthet har ändrats.

I kapitel 8 har ändringar gjorts i metodstöd 8.5.2 för att det ska stämma överens med de ändringar som gjorts i verktyget Stöd för uppföljningssamtal. Även hänvisning till stöd för att ställa frågor om våldsutsatthet har ändrats.

I kapitel 20 har hänvisning till stöd för att ställa frågor om våldsutsatthet ändrats i metodstöd 20.1.

Version 9

Genomgående i vägledningen har personlig handläggare samt handläggare, när det är personlig handläggare som avses, ersatts med försäkringsutredare.

I kapitel 1 har det i avsnitt 1.2 förtydligats att bedömningen av arbetsförmågan ska göras mot förvärvsarbeten på arbetsmarknaden.

I kapitel 2 har det i avsnitt 2.2 förtydligats om vad som gäller vid ansökan om förlängd skolgång. Avsnitt 2.3 har förtydligats vad gäller när ansökan om aktivitetsersättning vid förlängd skolgång beviljas under pågående period med ersättning för nedsatt arbetsförmåga.

I avsnitt 2.5.3 har skrivning lagts till om avskrivning.

Avsnitt 2.6.1 har uppdaterats med nya structured electronic documents (SED) eftersom Försäkringskassan anslutit sig till det gemensamma digitala systemet för utbyte av socialförsäkringsuppgifter inom EU/EES och Schweiz.

I avsnitt 2.7 har blankett E 213 ersatts med Detaljerat läkarutlåtande.

Avsnitt 2.9 har fått en egen rubriknivå och rubriken har ändrats för att tydligare hänga samman med innehållet i avsnittet. Rubriken i första metodstödet i avsnittet har ändrats till "Metodstöd om hantering av en begäran om att ärendet ska avgöras efter sex månader" för att bättre överensstämja med innehållet.

I avsnitt 2.15 har hänvisningarna uppdaterats och en lagruta införts.

I avsnitt 2.15.1 har en hänvisning till ett allmänt råd tagits bort eftersom det allmänna rådet är upphävt.

I kapitel 3 har ändringar genomgående gjorts med anledning av att Riksförsäkringsverkets föreskrifter [RFFS 2002:36] om sjukersättning och aktivitetsersättning har ändrats.

I avsnitt 3.6 har det i exempel Isabell tydliggjorts från när ersättning kan beviljas och text efter exemplet har förtydligats.

I avsnitt 3.8 har det förtydligats om vilka studier som kan ge rätt till aktivitetsersättning vid förlängd skolgång.

I avsnitt 3.9 har det förtydligats vad som gäller vid byte av utbildningsprogram eller skolform. Förtydligandet innebär i korthet att övriga kriterier, såsom att studierna ska vara sådana som kan ge rätt till ersättning, även gäller vid byte samt att byte på grund av funktionsnedsättning kan leda till olika konsekvenser för ersättningen. Detta innebär att tidigare bild i avsnitt 3.9.1 och 3.9.2 har tagits bort.

I avsnitt 3.10 har det förtydligats om vilka underlag som behövs/inte behövs för att visa att skolgången pågår/kommer att påbörjas.

Avsnitt 3.11.2 har det förtydligats att det som sägs om fullföljd utbildning gäller punkt 4 och 5.

I avsnitt 3.12 under rubriken *Kontakt med en försäkrade under utredningen* har text tagits bort om att det ibland bara är aktuellt att stämma av uppgifter då vissa uppgifter alltid är aktuella att utreda.

Kapitel 4 har arbetats om med anledning av Domsnytt 2019:027. Kapitlet har även strukturerats om till viss del och lagrutor har lagts till.

Kapitel 5 har ändrats med anledning av Domsnytt 2019:027. I och med HFD 2019 ref. 48 kan vi inte längre säga att arbetsförmågan måste vara nedsatt i *samtliga* arbeten som förekommer på arbetsmarknaden, utan det är endast sådana arbeten som faller under begreppet förvärvsarbeten på arbetsmarknaden som bedömningen ska göras mot. Ändringar har därför gjorts i första steget i bedömningskedjan. *Särskilt anpassat arbete* har även ändrats till anpassat arbete för att tydliggöra att det endast är vissa anpassningar som ingår i begreppet förvärvsarbete på arbetsmarknaden. På samma sätt har *alla typer av arbeten* ändrats till alla typer av förvärvsarbeten. Kapitlet har också ändrats utifrån Domsnytt 2019:014. Det har förtydligats kring DFA-kedjan. Vad som tidigare sagts om tyngden i DFA-kedjan har ersatts med omfattning av besvären.

Avsnitt 5.3.4 har ändrats med anledning av att 110 kap. 14 § SFB har ändrats.

I avsnitt 5.4 har ett felaktigt målnummer ändrats.

I avsnitt 5.6.3 har ett stycke lagts till om att det inte är avgörande om besvären har angetts som en funktionsnedsättning eller en aktivitetsbegränsning

I avsnitt 5.11.1 är lagruta tillagd och avsnittet har ändrats med anledning av att 110 kap. 14 § SFB har ändrats samt att Domsnytt 2012:16 har ersatts av Domsnytt 2018:15.

Avsnitt 5.11. 2 har ändrats med anledning av att Domsnytt 2018:023 ersatts av Domsnytt 2019:012, som i sin tur ersatts av 2019:027.

I kapitel 6 har det i avsnitt 6.1, 6.2 och 6.4 förtydligats vad gäller försäkringsfall.

I avsnitt 6.3 har nytt stycke om när det inte ska fastställas ny tidpunkt för försäkringsfall lagts till. Text om när beslutet inte ska motiveras har tagits bort.

I kapitel 7 har i avsnitt 7.4 blankett *Förvärvsarbete eller bosättning i annat EU/EES-land* tagits bort eftersom det inte finns någon sådan blankett.

I kapitel 8 har avsnitt 8.2 ändrats med anledning av att 110 kap. 14 § SFB har ändrats.

Avsnitt 8.2.1 har ändrats med anledning av Domsnytt 2019:027.

I avsnitt 8.4.1 har blankett E 213 ersatts med Detaljerat läkarutlåtande.

I avsnitt 8.5 har blankett E 213 ersatts med Detaljerat läkarutlåtande.

I **kapitel 9** har avsnitt 9.1 och 9.2 reviderats avseende aktivitetsersättning vid förlängd skolgång för att överensstämma med Generaldirektörens arbetsordning för Försäkringskassan.

Avsnitt 9.4 har förtydligats avseende dokumentation.

I **kapitel 11** har i avsnitt 11.4 text om riktlinje (2008:16) för samverkan med hälso- och sjukvården i sjukskrivningsprocessen på regional och lokal nivå tagits bort då den inte finns längre.

I avsnitt 11.8 har korrigeringar gjort utifrån att det nu alltid är Försäkringskassan som initierar gemensamma kartläggningar.

I **kapitel 14** har avsnitt 14.5 ändrats med anledning av att 110 kap. 14 § SFB har ändrats.

I **kapitel 16** har avsnitt 16.2 ändrats eftersom det saknas stöd för att kräva att en ansökan om provotid ska lämnas in innan studierna påbörjas.

Källförteckningen är uppdaterad.

Version 8

Genomgående i vägledningen har SASSAM-kartläggning ersatts med utredning med den försäkrade.

Avsnittet Förkortningar har uppdaterats.

I **kapitel 2** har avsnitt 2.2. kortats ned och ett exempel har tagits bort. Hänvisning har lagts till avsnitt i kapitel 3 för beskrivning av vilka underlag som behövs för att fatta beslut om aktivitetsersättning vid förlängd skolgång. I avsnitt 2.8 och 2.8.2 har text om den försäkrades yrkande vid ansökan om aktivitetsersättning vid förlängd skolgång förtydligats och viss text har bytt plats. I avsnitt 2.13.2 har SASSAM strukits i exempel Måns.

Kapitel 3 har till stora delar omarbetats för att ge ett bättre stöd för utredning. All tillämpning finns för sig och är till vissa delar förtydligad. Viss tillämpning är ny. Vi kommer nu att bevilja ersättning direkt för den tid som har samband med funktionsnedsättning och inte vänta. Frågan om "när skolgången blivit förlängd" saknar därmed betydelse. Termen avbrott har också tagits bort. Ny tillämpning också avseende deltidstudier (se Försäkringskassans rättsliga ställningstagande [FKRS 2019:02] *Aktivitetsersättning vid förlängd skolgång – deltidstudier*). Vid byte p.g.a. funktionsnedsättning kan den försäkrade, under vissa förutsättningar, nu få ersättning för hela återstående studietiden trots att den försäkrade redan läst och fått godkända betyg i vissa kurser eller ämnen. Kapitlet avslutas med två nya metodstöd, *Metodstöd - Utredda rätten till aktivitetsersättning vid förlängd skolgång* och *Metodstöd - Under tid med aktivitetsersättning vid förlängd skolgång*. Lagrutor har använts på flera ställen i tillämpningsdelen. Syftet är att beskriva grundläggande regler utifrån gällande lagstiftning. Många exempel har tagits bort eftersom sådana endast kan beskriva en situation av många. Risken med exempel blir att de normerar, vilket inte blir heltäckande utifrån alla de situationer som kan uppkomma i tillämpningen.

I **kapitel 5** har i inledningen samt i avsnitt 5.10 skrivning om mänskliga rättigheter lagts till. I avsnitt 5.10 har hänvisning lagts till Metodstöd för att motverka mäns våld mot kvinnor. I inledningen till avsnitt 5.10 har skrivning lagts till om den medicinska utredningen, att SASSAM-kartan kan finnas i ett tidigare ärende samt en hänvisning till ett metodstöd i vägledning 2015:01 där man kan läsa om SASSAM-kartan och metoden. Avsnitt 5.11 har förtydligats gällande hur uppgifter från andra aktörer kan användas i

utredningen om aktivitetsersättning. Domsnytt 2019:12 har lagts till i avsnitt 5.11.2. I avsnitt 5.11.3 och 5.11.4 har frågor för att värdera uppgifter om daglig verksamhet eller uppgifter från skolan efter praktik ändrats.

I kapitel 8 har i avsnitt 8.4.1 metodstödet *begäran om ersättning för läkarutlåtande* och metodstödet *upprätta betalningsunderlag* förtydligats. I avsnitt 8.5. har avsnittet om SASSAM-kartläggning tagits bort. I avsnitt 8.5.2 har hänvisning lagts till Metodstöd för att motverka mäns våld mot kvinnor.

I kapitel 9 har i avsnitt 9.4 skrivning om mänskliga rättigheter lagts till.

I kapitel 10 har i avsnitt 10.5 och avsnitt 10.12 skrivning om mänskliga rättigheter lagts till. I avsnitt 10.8 har skrivning om SASSAM-kartläggning strukits.

I kapitel 20 har i avsnitt 20.1 hänvisning lagts till Metodstöd för att motverka mäns våld mot kvinnor.

Källförteckningen är uppdaterad.

Version 7

I kapitel 1 har avsnitt 1.4–1.7 om mänskliga rättigheter, diskriminering, tillgänglighet och begreppen funktionsnedsättning och funktionshinder skrivits om.

I kapitel 2 har två stycken under 2.1 förtydligats. I 2.1.2 har rubriken justerats. 2.1.5 förtydligats vad som gäller ansökan på Mina Sidor och avvisning av ansökan. Avsnitt 2.5.3 har korrigerats och där har handikappersättning ersatts med merkostnadsersättning. Avsnitt 2.8.1 har kompletterats med vad som gäller för aktivitetsersättning vid begäran om att ärendet ska avgöras.

I kapitel 3 har en lagruta lagts till i avsnitt 3.4. I avsnitt 3.6.2 har ett nytt stycke lagts till. Avsnitt 3.7.2 har förtydligats. Avsnitt 3.7.3 har kompletterats med en förklaring till vad "omfattningskravet" och "innehållskravet" gällande studier på folkhögskolan innebär. Vidare har text om introduktionsprogrammet förtydligats. Text om folkhögskolan har lagts till. Avsnitt 3.11.1 har kompletterats med omvårdnadsbidrag. Avsnitt 3.11.2 har uppdaterats med aktuella underlag som kan komma in från skolan samt kompletterats med hänvisning till Skolverkets hemsida. Exemplet "Katarina" i avsnitt 3.17 har tagits bort.

I kapitel 4 har i avsnitt 4.5 förtydligats att daglig verksamhet och sysselsättning inte ingår i begreppet "förvärvsarbete på arbetsmarknaden". En hänvisning till Domsnytt 2018:023 har lagts till.

Kapitel 5 har ändrat rubrik. Avsnitt 5.1.1 har kompletterats med omvårdnadsbidrag och merkostnadsersättning. Avsnitt 5.2.1 om bedömningskedjan har kompletterats med en skrivning om kopplingen till Försäkringskassans utredningsskyldighet. I avsnitt 5.3.4 har justeringar om AFU gjorts samt tillägg om när den sökande vill att Försäkringskassan ska komplettera beslutsunderlaget. Avsnitt 5.4.2 är förtydligat angående beskrivningen av försäkringsmedicinska beslutsstödet två delar. Avsnitt 5.11–5.11.5 har förtydligats gällande hur uppgifter från skolpraktik och daglig verksamhet samt sysselsättning kan användas i utredningen om aktivitetsersättning. Domsnytt 2018:023 har lagts till. I avsnitt 5.12 har ordet ställningstagande ersatts med bedömning. I avsnitt 5.13 har handikappersättning ersatts av merkostnadsersättning. Det har också förtydligats om att den försäkrade ska informeras om skyldigheter och rättigheter.

I kapitel 8 har metodstöd om AFU i avsnitt 8.2.3 förtydligats om metoden och rutin före och efter beställning samt på grund av att alla landsting från januari 2019 ska tillhandahålla AFU. Avsnitt 8.5.2 har förtydligats ifråga om att Min Plan ska göras vid

aktiviteter och ett tillägg har gjorts om försäkringsskydd vid arbetsnära aktiviteter. Avsnitten 8.7–8.7.2 som ger en översikt av studier under tid med aktivitetsersättning har lagts till.

I kapitel 9 har under 9.2 har "aldrig omfattas" ersatts med "inte omfattas eller har omfattats".

I Kapitel 10 har information om arbetsgivares skyldighet att upprätta en plan för återgång i arbete lagts till i avsnitt 10.9. Avsnitt 10.13 har kompletterats med ett nytt metodstöd. Metodstödet tydliggör att information ska lämnas utifrån bedömt rehabiliteringsbehov och beskriver närmare vilken information som ska lämnas i samband med aktuella arbetsmoment i samordningshjulet.

Kapitel 11 har avsnitt 11.8 Metodstöd för det förstärkta samarbetet med Arbetsförmedlingen skrivits om.

Kapitel 12 har kompletterats med ett avsnitt, 12.3.3, om religionsutövning i samband med rehabiliteringsåtgärder.

Kapitel 13 har fått ett förtydligande i 13.2 avseende förutsättningarna för att få särskilt bidrag.

Kapitel 14 har till stora delar omarbetats för att ge bättre vägledning i de olika steg som finns i bedömningen av aktiviteter. All tillämpning finns för sig och kapitlet avslutas med ett metodstöd. Lagrutor har använts på flera ställen i tillämpningsdelen. Syftet är att beskriva grundläggande regler utifrån gällande lagstiftning. Alla exempel har tagits bort eftersom sådana endast kan beskriva en situation av många. Risken med exempel blir att de normerar, vilket inte blir heltäckande utifrån alla de situationer som kan uppkomma i tillämpningen av aktiviteter.

Kapitel 16 har fått ett förtydligande i avsnitt 16.2 avseende deltidstudier under provotid för studier.

I kapitel 17 har flera avsnitt flyttats till annan plats inom kapitlet. Vissa avsnitt har fått helt nya rubriker. Lagrutor har lagts till på flera ställen. I 17.11 har vi tagit bort ett stycke om glapp mellan sjukpenning och aktivitetsersättning.

Avsnitt 17.2 har fått ny rubrik och en lagruta. Under lagrutan i 17.2 har ett förtydligande gjort avseende deltidstudier under period med vilande ersättning. Avsnitt 17.2.1 har fått ny rubrik, 17.3 har fått ny rubrik, en lagruta och uppflyttade avsnitt, 17.4 har fått ny rubrik, lagruta och uppflyttade avsnitt, 17.5 ny rubrik, lagruta och uppflyttade avsnitt, 17.6 ny rubrik och lagruta, 17.6.1 har fått ett helt nytt stycke och exemplet Antonio har justerats och flyttats upp hit. Exemplet Sara har strukits och exemplet Simon har flyttats hit, 17.7 har fått ett uppflyttat stycke, 17.8 hette tidigare 17.9.2 och en lagruta har lagts till. Avsnitt 17.9–17.9.1 har fått rubriker som flyttats upp. 17.10–17.10.1 har fått en uppflyttad rubrik och en lagruta. Avsnitt 17.10.2–17.10.3 har fått uppflyttade rubriker. 17.11 har fått en lagruta.

I kapitel 18 har en lagruta lagts till i inledningen. I 18.2 har en lagruta lagts till och rubriken justerats. I avsnitt 18.2.1 har blankettnummer lagts till om anmälan om arbete eller arbetsförmåga. I 18.4 har två lagrutor lagts till samt ett nytt stycke. Texten i två stycken har också förtydligats. Exemplet Matte har förtydligats. I 18.6 har texten i ett stycke förtydligats.

I kapitel 19 har lagrutor lagts till och texter flyttats om och förtydligats. I inledningen har hänvisningen till förlängd skolgång tagits bort. I 19.1 har en lagruta lagts till, ett uppflyttat stycke förts in, ett stycke om regler från 2009 strukits liksom ett stycke om omprövning. I

19.2 har en lagruta förts in och text förtydligats. I 19.3 har text om bevisbördan lagts till. I 19.4 har en lagruta lagts till och rubriken justerats. Texter har förtydligats och ett omflyttat stycke lagts till. Exempen Cecilia, Jennifer och Mats har förtydligats. Text har lagts till om att presumptionen för väsentligt förbättrad arbetsförmåga gäller även vid oförändrat hälsotillstånd. Exempen Samir och Mats har ändrats. Avsnittet 19.3.3 om förlängd skolgång har tagits bort. I 19.5 har rubriken justerats och det första stycket strukits. Ett omflyttat avsnitt har lagts till. I 19.10–19.10.1 har text om förlängd skolgång strukits under rubriken externa impulser. I 19.10 har handikappersättning ersatts av merkostnadsersättning i stycket "Exempel på interna impulser". I stycket "Resultat av utredning" har merkostnadsersättning lagts till.

Version 6

Vägledningen har uppdaterats med den nya förvaltningslagen (2017:900). Texter med beskrivning om förvaltningsrättsliga regler har genomgående tagits bort och hänvisning har i stället gjorts till vägledning (2004:7) *Förvaltningsrätt i praktiken*. Ordet konvention har genomgående bytts ut mot avtal. Metoden överlämningsmöte har genomgående bytts ut mot omställningsmöte. I avsnittet läsanvisningar har en hänvisning till andra vägledningar som kan vara av betydelse lagts till.

I kapitel 1 avsnitt 1.3 har hänvisning till andra vägledningar än de som rör sjuk- och aktivitetsersättning tagits bort. Text i tidigare avsnitt 1.5–1.7 om funktionshinderpolitiken har tagits bort eftersom den är inaktuell. Hänvisningen i avsnittet 1.6 till riktlinje om bemötande har i stället gjorts till dokumentet "Vår etiska kod".

I kapitel 2 har avsnitt om ansökan, utbyte och förlängning kortats ned till att främst innehålla förmånsspecifika regler. Avsnitt 2.1 har omarbetats. Avsnitt 2.6 om skyldighet att avisera annat EU/EES har omarbetats och hänvisning till annan relevant vägledning har lagts till. Avsnitt 2.6.1 har förtydligats ifråga om E-blanketter och en läshänvisning till annan relevant vägledning har lagts till. Avsnitt 2.7 har blivit ett metodstöd. Avsnitt 2.8 och 2.8.1 har förtydligats. Avsnitt 2.11 har förtydligats avseende tidpunkt för beviljande av högre nivå av ersättning och exemplet Gustav har förtydligats. I tidigare avsnitt 2.17.2 har text om antal sjukpenningdagar och exemplen Jim och Helena tagits bort eftersom de är inaktuella. Avsnitt 2.13.2 punkt 2 om förlängning för kortare tid än ett år har förtydligats ifråga om dokumentation. Exemplet Ali har tagits bort.

I kapitel 4 i avsnitt 4.5 har namnen på olika anställningsformer justerats. I avsnitt 4.7.4 har hänvisning till kapitel om "Omprövning av aktivitetsersättning vid ändrade förhållanden tagits bort". Exemplet Petter har tagits bort i tidigare avsnitt 4.12. Tidigare avsnitt 4.13 har tagits bort då det är en upprepning av det som framgår i avsnitt 2.12.

I kapitel 5 har stora revideringar gjorts – både vad gäller disposition och nya texter. I avsnitt 5.1 har avsnitt om Försäkringskassans service- och utredningsskyldighet kortats och i stället hänvisas till vägledning (2004:7) *Förvaltningsrätt i praktiken*. Tidigare metodstöd i avsnitt 5.2 som kom från "En enklare vardag" har tagits bort. Avsnittet innehåller nu "Modell för utredning och bedömning av rätten till aktivitetsersättning". Bedömningskedjan har lagts till i avsnitt 5.2.1. Avsnitt 5.3 om medicinsk utredning har omarbetats. Exempen Samuel och Natalie har tagits bort i tidigare avsnitt 5.3.3. Avsnitt 5.3.4 har gjorts om till ett metodstöd. Avsnitt 5.4.2 om försäkringsmedicinskt beslutsstöd och avsnitt 5.5 om försäkringsmedicinsk rådgivare har omarbetats. Avsnitt 5.5.1 har flyttats från kapitel 8 och omarbetats. Avsnitt 5.5.2 och 5.5.3 är nya. Bedömning av arbetsförmågans nedsättning i avsnitt 5.6 har omarbetats. Nya metodstöd avseende avsnitt 5.6.1 om diagnos, 5.6.2 om funktionsnedsättning och 5.6.3 om aktivitetsbegränsningar har lagts till. Avsnitt 5.6.4 och 5.7 är nya och i avsnitt 5.7.1 har ett metodstöd lagts till. Avsnitt 5.7.2 är omarbetat och hela avsnitt 5.8 är nytt. I avsnitt 5.9 har hänvisning till vägledning (2013:1) *Sjukersättning* lagts till. Avsnitt 5.10 ersätter tidigare avsnitt 5.6.1 och 5.6.2 och 5.11 ersätter tidigare avsnitt 5.6.3. Avsnitt 5.11.1 är

nytt liksom metodstöd 5.11.2–5.11.4. Avsnitt 5.11.5 är nytt och likaså metodstöd 5.12. Tidigare avsnitt 5.7 har gjorts till ett metodstöd i 5.13 och texten har omarbetats.

Texter om DFA-kedja, Socialstyrelsens försäkringsmedicinska beslutsstöd och försäkringsmedicinsk rådgivare har flyttats till kapitel 5 från kapitel 8. Alla delar som hör till utredningen av rätten till aktivitetssättning har därmed samlats i kapitel 5.

I kapitel 6 har text om försäkringsfallet justerats med anledning av Domsnytt 2017:014. Hänvisningar till FÖD-domar har tagits bort. I kapitlet har också gjorts förtydliganden i avsnitt 6.1–6.4 samt 6.6.

I kapitel 7 har innehållet kortats ner till att främst innehålla förmånsspecifika regler. Kapitlet har också förkortats gällande gränsöverskridande situationer och hänvisning har i stället gjorts till vägledning (2017:1) *Övergripande bestämmelser i SFB, unionsrätten och internationella avtal*, vägledning (2010:2) *Sjukersättning och aktivitetssättning – förmåner vid invaliditet enligt EU-rätten och avtal om social trygghet* och vägledning (2013:3) *Sjukersättning och aktivitetssättning – beräkning, steglös avräkning mm*. I avsnitt 7.2 har text om efterskyddstid omarbetats och avsnitt 7.3 försäkrad för garantiersättning har arbetats om. I avsnitt 7.4 har text förtydligats och information om IT-tjänsten "Hämta från Migrationsverket" har lagts till. Exemplet Kalle har justerats med hänvisning till förordning 883/2004.

Kapitel 8 har ny rubrik liksom avsnitt 8.1. I avsnitt 8.2.1 och 8.2.2 har text arbetats om. Avsnitt 8.2.3 om AFU är nytt och tidigare avsnitt 8.2.2 och 8.2.3 om SLU och TMU har tagits bort. Ny text om begäran om ersättning för läkarutlåtande har lagts till i avsnitt 8.4.1. Ett nytt metodstöd om Min plan har lagts in i 8.5.2 och nytt metodstöd om uppföljningssamtal har lagts in i avsnitt 8.5.3. Avsnitt om överlämningsmöte i 8.5.6 har arbetats om och ett metodstöd har lagts till. Metoden överlämningsmöte har bytt namn till omställningsmöte. Avsnitt 8.6 om dokumentation och sammanställning av underlag inför beslut har kortats ned till förmånsspecifika regler. Tidigare avsnitt 8.6.3 "Besök hos den försäkrade" har tagits bort.

Texter om DFA-kedja, Socialstyrelsens försäkringsmedicinska beslutsstöd och försäkringsmedicinsk rådgivare har flyttats till kapitel 5 från kapitel 8.

Kapitel 9 har ny rubrik. I kapitel 9 har text kortats ned till att främst innehålla förmånsspecifika regler och i stället har en hänvisning till vägledning (2004:7) *Förvaltningsrätt i praktiken* lagts till. Avsnitt 9.2 har förtydligats vad gäller beslut om avdrag. Avsnitt 9.5 och 9.6 har omarbetats. Avsnitt 9.8 om intermistiska beslut har kortats ned och exemplet Maria tagits bort. I avsnitt 9.9 har en hänvisning till vägledning (2001:7) *Omprövning, ändring och överklagande av Försäkringskassans beslut* lagts in.

I kapitel 10 har metodstöden i avsnitt 10.11 och 10.12 omarbetats.

I kapitel 11 i avsnitt 11.1 har skrivning om funktionshinderspolitiska mål tagits bort. I avsnitt 11.2 har text lagts till att samverkan sker med brukarorganisationer. Information om AFU och samordnad individuell plan har lagts till i avsnitt 11.4. Information om samordnad individuell plan har också lagts till i avsnitt 11.6. I avsnitt 11.10 har text om att insatskatalog ska finnas lokalt tagits bort.

I kapitel 14 i avsnitt 14.7 har hänvisning till instruktion för Min Plan tagits bort. Hänvisning till arbetssättet uppföljningssamtal har lagts till i avsnitt 14.12.

I kapitel 16 har förtydligande om provotid lagts till i avsnitt 16.2 och i avsnitt 16.7 har text om utlandsstudier lagts till.

I kapitel 17 har inaktuell text i avsnitt 17.2 och 17.3 tagits bort. I avsnitt 17.7 har förtydligande kring vilandeperiodens längd lagts till. Avsnitt 17.18 om arbete eller studier inom EU/EES har förtydligats.

I kapitel 18 har avsnitt 18.4 förtydligats och text kring kommunikering har lagts till. Tidigare avsnitt 18.4.3, metodstöd om när den försäkrade inte är anmälningsskyldig, har tagits bort eftersom det var ottydligt. Exemplet Boris har tagits bort i avsnitt 18.5.1.

I kapitel 19 i avsnitt 19.1 har text lagts till om när rätten till tidigare beviljad nivå upphör med anledning av omprövning av arbetsförmågan. Avsnitt 19.3.2 om väsentligt förbättrad arbetsförmåga och exemplen Cecilia, Jennifer, Samir och Mats har omarbetats. Texten i avsnitt 19.5 om omprövning efter tid med vilande aktivitet ersättning har omarbetats. Avsnitt 19.8 om när någon vägrar att medverka i rehabilitering har förtydligats vad gäller beslut, information och kommunikering innan ersättning får hållas inne. I avsnitt 19.9 har "Metodstöd – omprövning av aktivitetsersättning vid ändrade förhållanden" fått nya och omarbetade skrivningar. Exemplet Jane i avsnitt 19.9 har tagits bort liksom ett odöpt exempel om en anonym anmälan. Typfall Jose i samma avsnitt har också tagit bort. Avsnitt 19.10 om återbetalningsskyldighet har omarbetats. Tidigare avsnitt 19.11 om interimistiska beslut, 19.13 om eftergift och 19.14 om avdrag (kvittning) har tagits bort.

I inledningen av kapitel 20 har text kring information om arbetslivsintroduktion tagits bort. I avsnitt 20.1 har text om informationsutskick tagits bort och tidigare avsnitt 20.2 om informationsutskick och 20.3 om arbetslivsintroduktion har tagits bort. I avsnitt 20.4 har hänvisning till övergångsbestämmelser vid arbetslivsintroduktion tagits bort.

Källförteckningen har uppdaterats.

Version 5

Sammanfattningen har uppdaterats genom att ange att ett nytt kapitel 16 har lagts till.

I kapitel 1 i avsnitt 1.2 finns ny text om lagändringen fr.o.m. den 1 februari 2017. Under 1.3 har antecknats om uppföljning av arbetsförmågan och om provotid för studier. Under 1.6 har text om FK:s uppdrag under 2012–2015 strukits och namnändring till myndigheten för delaktighet (MFD) gjorts. Under 1.8.2 har lagts till text om kognitiv tillgänglighet och namnändring till MFD gjorts.

I kapitel 2 har avsnitt 2.1.1 justerats genom att ansökan om SE tagits bort. Avsnitten 2.1.2–2.1.5 har fått justerad text i anledning av lagändringen. Den tidigare texten i 2.1.3 har delats upp i tre metodstöd som nu heter 2.1.3–2.1.5. Texten i 2.1.8 och 2.1.9 har anpassats till att ansökan kan göras på e-blankett. Exemplet Jesper i 2.2 har tagits bort.

I kapitel 4 har nya texter lagts in i avsnitten 4.4.1–4.4.2, om de som är 19–30 år. I 4.10 om olika nivåer har lagts till en förklaring. I 4.10.6 har lagts till text om arbetstidens förläggning.

I kapitel 5 har i 5.2 ny text lagts till om hur utredningen går till.

Kapitel 7 om försäkringstid har fått texten förtydligad i avsnitt 7.3.3 och 7.3.5.

I kapitel 9 om beslut hos Försäkringskassan har gjorts ett förtydligande i avsnitt 9.2.1 och 9.2.2 angående vem som fattar beslut. I avsnitt 9.8.1 har det lagts till att information om provotid ska lämnas vid beslutet.

Kap. 10 om rehabilitering har fått ett tillägg under avsnitt 10.1 i anledning av att personer under 30 år kan få sjukersättning.

I kapitel 13 har avsnitt 13.2.6 tagits bort, då det inte längre stämmer.

Kapitel 16 om aktivitetsersättning under provotid för studier är helt nytt och gäller fr.o.m. den 1 februari 2017 och tillämpas på ersättning för tid efter den 28 februari 2017.

I kapitel 17 om vilande ersättning har under 17.4, 17.5.1, 17.6–17.7 förts in ny text i anledning av lagändringen om provotid för studier.

Kap. 19 om omprövning vid ändrade förhållanden har texten i avsnitt 19.5 om omprövning efter vilandeperiod förtydligats. Avsnitt 19.9.2 har justerats med hänsyn till lagändringen i 26 kap. 22 a § SFB. Typfall i avsnitt 19.9 om José har omarbetats.

Version 4

Ett förtydligande har gjorts i avsnitt 2.1 och ett nytt avsnitt har lagts in i avsnitt 2.3 i anledning av RS 2016:05. Texten i 2.13 har förtydligats. I avsnitt 4.7.3 har lagts till information om vad som gäller vid mottagande av ensamkommande flyktingbarn. I avsnitt 5.1 om service- och utredningsskyldighet har texten förtydligats. I avsnitt 5.5.4 har en förklaring lagts till i ett nytt stycke. Förtydliganden har gjorts av texten under 8.4.1–8.4.2 om ersättning för läkarutlåtanden. Under 8.8–8.8.2 om dokumentation i journal har metodstöd lagts till och texterna kompletterats med anledning av att föredragningsmissivet är borttaget.

Under avsnitt 9.4–9.4.3 har texten om kommunikering och information ändrats och förtydligats. Ett avsnitt om anstånd har gjorts om till ett metodstöd med nr 9.4.4. Under 15.2.3 har ett metodstöd lagts till om särskilda insatser för den som får tre fjärdedels ersättning. I 16.11–16.12 har texterna om vilande förtydligats och ett exempel tagits bort.

Version 3

Sammanfattningen har uppdaterats med en kort beskrivning om innehållet i samtliga kapitel

I kapitel 1 är avsnitt 1.2 reviderat med anledning av borttagande av den bortre tidsgränsen i sjukförsäkringen den 1 februari. Avsnitt 1.6 är ändrat därför att Handisam har bytt namn till Myndigheten för delaktighet. Detta gäller även för avsnitt 1.8.2. I avsnitt 1.10 har adressen till Socialstyrelsens termbank uppdaterats.

I kapitel 2 har mindre justering gjorts i avsnitt 2.1.5 och 2.1.6.

I kapitel 3 och 4 har mindre språkliga justeringar gjorts gällande skrivregler för punktlister.

I kapitel 5, avsnitt 5.7 har sista punkten tagits bort gällande information om eventuell beviljande av aktivitetsersättning.

I kapitel 6, har avsnitt 6.3 kompletterats med att ett ersättningsbeslut alltid ska innehålla besked om vilket försäkringsfall som gäller och att valet av försäkringsfall ska motiveras. Det finns två undantag från kravet på motivering.

I kapitel 7 har avsnitt 7.4 om garantiersättning kompletterats med ytterligare ett undantag till kravet på att vara försäkrad vid försäkringsfallet. I metodstödet 7.7 har några mindre korrigeringar gjorts gällande försäkrad vid tidpunkten för försäkringsfallet.

I kapitel 9 har avsnitt 9.2.1–9.2.2 kompletterats med information som fanns i IM 2014:136. Avsnitt 9.2.3 är språkligt omformulerat.

I kapitel 10 har avsnitt 10.3 omformulerats språkligt i punktlistan. En punkt har också tagits bort i samband med att arbetslivsintroduktion har tagits bort.

Kapitel 11 har reviderats språkligt. Metodstödet om det förstärkta samarbetet mellan Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan har uppdaterats utifrån processen för detta. Det innebär att metodstödet nu finns i sin helhet i avsnitt 11.8.

I kapitel 18 har tidigare avsnitt 18.9.3 tagits bort eftersom reglerna ändrats och sjukpenning nu kan betalas ut under de tre första månaderna efter aktivitetsersättning (27 kap. 35 a § SFB). Det nya avsnittet 18.9.3 handlar nu om arbetsskadelivränta. Det avsnittet har även reviderats med anledning av att begreppet fler dagar med sjukpenning på fortsättningsnivå har tagits bort.

I kapitel 19 har en större revidering gjorts med anledning av lagändringen om att ta bort den bortre tidsgränsen i sjukförsäkringen.

I avsnitt 19.1 har det tidigare stått om ändringar från och med 1 januari 2013. Detta avsnitt är borttaget eftersom det inte längre är möjligt att få tidsbegränsad sjukersättning. I stället tar avsnittet upp vad som gäller från och med den 1 februari 2016 när den bortre tidsgränsen i sjukförsäkringen har tagits bort.

I avsnitt 19.2 har mindre justeringar gjorts med anledning av lagändringen.

Avsnitt 19.3 har bytt namn till övergångsbestämmelser med anledningen av att arbetslivsintroduktionen har tagit bort. En större del har tagit bort

Avsnitt 19.5 har reviderats på så sätt att det beskriver att man kan få olika former av sjukpenning direkt efter perioden med aktivitetsersättning och att fler dagar med sjukpenning på fortsättningsnivå har tagits bort.

Avsnitt 19.6 har lagts till och beskriver vad som gäller för boendetillägg i samband med regelförändringen.

I källförteckningen har prop. 2015/16:1 Utgiftsområde 10 lagts till under rubriken "Propositioner".

Version 2

Kapitel 3 har skrivits om i sin helhet. Kapitlet har fått en tydligare uppdelning i tillämpningsdel och metodstödsdel. Vad avser tillämpningsavsnitten har dessa omarbetats på så sätt att de tar hänsyn till att begreppet slutbetyg inte längre används i skollagstiftningen, att den förlängda skolgången kan bedrivas inom olika skolformer samt att ersättning inte ska betalas ut till försäkrade vars skolgång inte pågår. Detta är revideringar föranledda av Försäkringskassans rättsliga ställningstagande FKRS 2014:01 och ändring i Försäkringskassans allmänna råd, RAR 2002:17.

Avsnitt 7.4 har reviderats med anledning av lagändring. Från och med den 1 juni 2014 gäller inte längre det tidigare kravet på att en person som inte är svensk medborgare ska ha varit bosatt i Sverige sedan minst fem år vid den tidpunkt då aktivitetsersättning ska beviljas.

Metodstöd – Föredragningsmissiv (avsnitt 8.8–8.8.2) är borttagen eftersom nya rutiner gäller vid sammanställningen av beslutsunderlag inför beslut som omfattas av den särskilda beslutsordningen. Dessutom har mindre justeringar gjorts där text om föredragningsmissiv förekom i vägledningen. Det tidigare avsnittet *Att tänka på när du inte använder föredragningsmissiv* har fått nya rubriker.

I avsnitt 10.3 har det tidigare stått att Försäkringskassan ska utreda om arbetsförmågan är nedsatt med minst en fjärdedel för att klarlägga den försäkrades behov av rehabilitering. Texten med minst en fjärdedel har tagits bort. Det beror på att lagtexten inte ställer något krav på att arbetsförmågan ska vara nedsatt i en viss grad för att en försäkrad ska ha rätt till samordnad rehabilitering.

IM 2014:033 *Förstärkt samarbete med Arbetsförmedlingen* har arbetats in i avsnitt 11.8–11.11 och ersätter tidigare texter om gemensam kartläggning och samarbetet med Arbetsförmedlingen i kapitel 11 och 8, exempelvis det tidigare avsnittet 8.7.4 *Metodstöd gemensam kartläggning*.

Det framgår nu tydligare av avsnitt 13.1 vilka krav som socialförsäkringsbalken ställer på att Försäkringskassan ska upprätta en rehabiliteringsplan när den försäkrade behöver en rehabiliteringsåtgärd för vilken rehabiliteringsersättning kan betalas ut, vilka uppgifter som ska anges i planen och när Min plan uppfyller de kraven.

Beskrivning av biljettrekvisition har tagits bort från avsnitt 13.2.5 eftersom det inte används längre.

Texten har förtydligats i avsnitt 16.7 avseende vad som är en 24-månadersperiod.

I kapitel 17 och 18 har det lagts till förtydliganden om vad som gäller kring anmälningsskyldighet och omprövning vid ändrade förhållanden när det gäller aktivitetsersättning vid förlängd skolgång.

Från avsnitt 19.4, 19.4.1 och 19.6 har text strukits om vad som gällde de som fått tidsbegränsad sjukersättning i maximal tid eftersom det för tid efter december 2012 inte varit möjligt för någon att få tidsbegränsad sjukersättning. Texten nu beskriver enbart vad som gäller de vars aktivitetsersättning upphör på grund av de fyller 30 år.